

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2877

יום חמישי י"ח אדר ב' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"מ כט | עמוד היומי: שבת כא: | דף הכולל: ב"מ קיב | קנין ירושלמי: תרומות פו
דף היומי בהלכה: רט"ו ג' - ד'
מוסר: שם עולם - והנה מתחלה: עד 'וכמה נפיש זכותיה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ב' 'קול ה' שובר ארזים" עד פרק ג' "כבר נעשה מקצת ישיבה לצדיקים בעוה"ז"

בצעירותו, כשהיה עובר בשער יפו בירושלים וראה
אנשים יושבים בבית קפה, כאשר לצד ספל הקפה
החריף היתה ליד כל אחד כוס מים - הוא בטוח,
שהם עושים כן כדי לצאת מספק ברכה אחרונה...

פנינים ועובדות נפלאות אודות מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל -
לרגל יומא דהילולא | נלקטו ממאמריו של הרב יעקב היילר שליט"א

שבצעירותו כשהיה עובר בשער יפו בירושלים, ראה אנשים
יושבים בבית קפה, כאשר לצד ספל הקפה החריף היה ליד כל
אחד כוס מים. היה רבינו בטוח, שהם עושים כן כדי לצאת מספק
ברכה אחרונה, משום שנחלקו האחרונים אם מברכין ברכה
אחרונה בשתיית דבר חם בהפסקות, ולכן מניחים כוס מים קרים
לידם, כדי שישתו אותם אחר כך בבת אחת. לא עלתה בדעתו של
רבינו, סיבה אחרת לנוהגם זה.

האם היית בבניני התאומים?

כשאחד מקרובי משפחתו שב מאמריקה, שאלו רבינו אם
ביקר ב'בניני התאומים' שבמנהטן (כאשר עדיין עמדו על תילם).
כאשר הלה השתאה על התעניינותו של רבינו, אמר לו: "הינך
יודע שבבנין הזה שייך לפי כמה פוסקים, היכי תימצא, ששני
תינוקות יולדו באותה שעה בדיוק, ואולם זמן הברית של שניהם
יהיה במועד שונה: כאשר אחד נולד במרום הבנין, שם יש עוד אור
יום, והשני נולד למטה, שם חושך כבר כיסה ארץ.

היכן נולד החידוש של "יד סולדת"?

פעמים, הפתיע רבינו את סביבתו בתפיסתו המהירה לראות

עודו ילד רך-שנים, חזר רבינו מבית תלמודו ב'עץ חיים'. אותו
יום למד לראשונה את המשנה הראשונה במסכת בבא קמא
"ארבעה אבות נזיקין, השור והבור והמבעה וההבער". מלמד
הדרדקי הסביר לחניכיו: השור, היינו שכאשר השור נוגח, על בעל
השור לשלם את ההיזק.

בדרכו הביתה, חיפש כנראה הילד הצעיר את השור הנגחן.
שוורים לא היו ב'שערי חסד'. אולם תרנגולים היו גם היו. ובעוד
הוא חושב על השור שנגח, נפל מבטו אל התרנגולים שבאחת
החצרות. מי שראה את הנער הצעיר מביט על התרנגולים, לא
יכול היה להעלות על דעתו מה עובר במחשבתו ברגעים אלו.

אפס, מיד בשובו הביתה פנה לאביו הגרמ"ל זצ"ל בשאלה:
"האם גם התרנגול דינו כשור להתחייב על נזקיו?". האב השיב לו,
והוסיף: "מובטחני בך, שתהא מורה הוראה בישראל".

אותו ילד רך, שראה את התרנגולים ונזכר בקרני השור שנגח,
הוא אותו עמוד הוראה, רבינו בעל ה'מנחת שלמה', אשר עיניו,
לבו ומוחו היו תמיד עירניים למצוא בכל אחת מהוויות העולם את
המבט ההלכתי. הוא גילה את הבעיה, ובד בבד גם את פתרונה.

הצדיקים מבית הקפה...

היכן שהתבונן, ראה רבינו את ההלכה. הוא עצמו סיפר,

במהלך המאבק התבטא ראש העיר דאז מר טדי קולק שיש לו תחושה שהרבנים לא מבינים מספיק בענין, ובפרט שהמקום הרי מרוחק מהשכונות החרדיות. טדי קולק ביקש להגיע לזקני כדי לרכך אותו במלחמה של הציבור החרדי נגד המזימה.

ואכן, זכורני שכאשר הוא הגיע לביתו (היה זה דבר נדיר בזמנו שראש עיר חילוני יגיע לרבנים), זקני אף הסתפק האם להביא לו כיבוד, כי יכול להיות שהוא לא יברך. טדי קולק הוא הגיע לפגישה ביחד עם השר עוזי ברעם, וכשהציגו את עוזי ברעם לפני רבינו, שאלו האם הוא נכד של ר' נח ברעם שהתגורר בשערי חסד. זקני סיפר לו שהוא הכיר את הסבא, שהיה יהודי יר"ש, והוסיף: וא"כ וודאי אתה יודע היטב איך שמברכים על כל דבר... וכך בצורה חכמה שכזאת הוא הזכיר לו שצריך לברך, ואכן טדי קולק בירך וכן עוזי ברעם.

בהמשך, החלו לדבר בענין מלחמת הציבור החרדי נגד המזימה. טדי קולק טען שהדבר אינו צריך להפריע היות ויש היום כל מיני אמצעי הגנה שהרעש לא יפריע, כמו קיר אקוסטי ועוד אמצעים שונים.

זקני בחכמתו ענה לו: "אתה בטח זוכר, כשהיינו בחנוכת הבית של ביה"ח 'שערי צדק', איך שהפגינו שם נגד הארובה שיצאה מהמטבח ומהמעבדות, מחמת העשן, שזה לא בריא לציבור, וזאת למרות שהגביהו את הארובה כמה פעמים והיו שם פילטרים כדי לסנן את הרעלים, בכל זאת, אתה מבין שהחומר היוצא משם הם רעלים לא טובים המתפזרים ויכולים להזיק לציבור, ולמרות שאנחנו לא יכולים לראות את זה, הרוח יכולה להעיף זאת ולגרום לחולי. כך גם תבין אותנו, שהחומרים היוצאים מהאיצטדיון, כמו משחקי הכדורגל, הם חומרים רעילים עבור הציבור שלנו, ולמרות שאתה לא יכול להבין ולראות בפועל את הרעלים הנכנסים אלינו הביתה".

כאשר טדי קולק יצא מהפגישה הוא התבטא שאין לו מה לענות על כך, וכי הבין שלא יוכל לשכנע יותר את הרבנים. וכך הפגישה סייעה מאוד לכך שראש העיר ירד מרעיון הקמת האיצטדיון.

סוף דבר, שלאחר מספר שנים נבנתה במקום שכונת 'רמת שלמה' ע"ש רבינו זי"ע המאוכלסת באלפי משפחות חרדיות.

בכל ענין את הנפקא מינה ואת ההשלכה ההלכתית. אירע, שבדרך הברקה קפץ ממקומו והצביע בהתפעלות על נפקא מינה למעשה שהתעוררה תוך כדי שיחה על אחת מהויות העולם.

ומעשה שהיה כך היה: ישב לו רבינו בביתו של הגאון רבי זליג ראובן בענגיס זצ"ל גאב"ד ירושלים ושוחח עמו בדברי תורה. באמצע נכנס לבית, ד"ר וולך ז"ל, והפסיקם בשאלה מעניינת: היות ואני מגדל בחצרי "בכור" ועלה לו החום ונחוץ להקיז לו דם, בכדי לדעת באיזה דרך לרפאותו, האם מותר להקיז דם בכור לצורך רפואתו?

מששמע רבינו את השאלה, פנה לד"ר וולך בהתענינות: "מה זאת אומרת יש לו חום? מה היא דרגת החום?". ד"ר וולך השיבו במדוייק. רבינו, המוטריד כאן ממהו צדדי, ממשיך בשאלה: "ואיך אמור להיות במצב רגיל, מהי דרגת ומדת החום שלו בדרך כלל?" שוב השיבו ד"ר וולך במדוייק.

קפץ רבינו מתוך התפעלות של שמחה ופנה להרב בענגיס: "הנה לפנינו דרך לחישוב שיעור יד סולדת בו", והמשיך לחשב את השיעור, וזאת על פי האמור בגמרא "בית השחיטה, צונן הוא" כאן, בביתו של בעל ה'לפלגות ראובן', בעקבות שאלת הבכור של ד"ר וולך, קרם עור וגידים פסקו הידוע בענין שיעור יד סולדת בו. בין הפסקים המפורסמים ביותר של רבינו, אותו פסק שהועתק בעשרות ספרי הלכה ומפורסם בשמו בכל תפוצות ישראל, שעד 45 מעלות צלזיוס, אין לחוש שמא הוא "יד סולדת".

הטיעון שהכריע את הכף

נכדו יד ימינו ונאמן ביתו הרה"ג ר' אהרן גולדברג שליט"א סיפר, בתוך מסגרת שיחה עתירת גילויים אודות פעולותיו הכבירות למען קדשי ישראל, כיצד שיכנע רבינו את ראש עירית ירושלים לא להקים את האצטדיון בשועפט.

בשנת תשל"ט, כשעלה הרעיון לבנות איצטדיון גדול בשועפט, החלו ציבור יראי ה' להילחם במזימה הרעה בכל התוקף. למימון הפרוייקט לא הספיקו התקציבים של העירייה, וראש העיר מר טדי קולק היה נצרך גם לתקציבי מהממשלה. הציבור החרדי הפגין נגד מזימה קשה זו ואף נערכה הפגנה גדולה בכיכר השבת

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:
dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

באחד הימים הגיע אורח לאכסניה אשר הכיר את רבנו סעדיה גאון. מיהר האורח אל בעל האכסניה ואמר לו בהתרגשות: "התדע מי האיש הנכבד השוהה באכסנייתך?"

אמנם אני משתדל לעבוד את ה' ולכבדו, אבל בכל יום שאני זוכה לעובדו ולהתקרב אליו יותר, הרי אני מכיר טוב יותר מאשר אתמול

בכל יום - התעלות חדשה

"זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה' ביום המשח אתו... והכהן המשיח תחתינו מבניו יעשה אתה חק עולם לה' כליל תקטר (ו, יג-טו)

פירש רש"י: "אף בהדיוטות מקריבין עשירית האיפה ביום שהן מתחנכין לעבודה, אבל כהן גדול בכל יום".

וקשה, מדוע כהן הדיוט מקריב מנחת חביתין רק פעם אחת - בתחילת עבודתו, ואילו הכהן הגדול מקריב מנחת חביתין בכל יום?

מבאר בספר "טיפה מן הים" על פי ביאורו של הספר "אש תמיד", מדוע הכהן הגדול היה טובל ביום הכיפורים חמש טבילות, הרי אינו נטמא? אלא הביאור הוא, משום שביום הכיפורים הכהן הגדול הולך ומתעלה דרגה אחר דרגה, וכל התעלות שלו מחייבת אותו בטבילה.

כעין זה יש לבאר את עניין הבאת מנחת חביתין בכל יום על ידי הכהן הגדול. הכהן הגדול הולך ומתעלה בכל יום. דרגתו היום מרוממת ונעלה יותר מאשר דרגתו אתמול. לכן עליו להביא בכל יום מנחת חביתין חדשה, כי היום הוא בדרגה חדשה, מרוממת יותר, והרי זו כהתחלה חדשה.

הוא סומך את דבריו על רעיון נפלא שמובא בספר "סידורו של שבת" (חלק ב דרוש ג). מסופר שם שפעם התאכסן רבנו סעדיה גאון באכסניה אחת. למרות שהאכסנאי לא ידע מיהו, הוא נהג בו בכבוד כפי שנהג עם שאר האורחים ודאג לכל צרכיו, אך לא התייחס אליו בכבוד מיוחד, כראוי לרום ערכו ומעמדו.

רבנו סעדיה גאון התעתד לשהות באכסניה למשך כמה שבועות. באחד הימים הגיע אורח לאכסניה אשר הכיר את רבנו סעדיה גאון. מיהר האורח אל בעל האכסניה ואמר לו בהתרגשות:

"התדע מי האיש הנכבד השוהה באכסנייתך?"

האכסנאי השיב בשלילה. אמר לו האורח: "דע לך שנפלה בחלקך הזכות לארח את גדול הדור, הלא הוא רבנו סעדיה גאון!" האכסנאי מיהר לגשת אל רבנו סעדיה גאון ואמר לו במבוכה: "לא ידעתי מי כבודו, על כן ימחל לי על שלא נהגתי בו בכבוד הראוי לו..."

אמר לו רבינו סעדיה גאון: "תנוח דעתך! כיבדת אותי כראוי ודאגת לכל צרכי, ועל כך תודתי נתונה לך".

אך האכסנאי בשלו: "נהגתי בכם בכבוד כפי שאני נוהג עם כל האורחים, אך אילו הייתי יודע מי האורח הדגול השוהה באכסנייתי, הייתי נוהר יותר בכבודו ומתייחס אליו בכבוד מיוחד, כראוי לו".

רבנו סעדיה גאון פייסו בדברים ונפטר ממנו לשלום. כששב לביתו ערך סיגופים ותעניות. שאלו אותו תלמידיו: "רבינו, כלום חטאתם שאתם עורכים סיגופים ותעניות?"

אמר רבנו סעדיה גאון: "האכסנאי לימד אותי לקח ומוסר נורא! הוא אמר לי: 'אמנם כיבדתי אותך כדרך שאני מכבד כל אדם, אבל אילו ידעתי שאתה רבנו סעדיה גאון, הייתי מכבד אותך יותר!'"

"מכאן" - אמר רבנו סעדיה גאון - "אני למד לעניין עבודת ה' וכבוד שמים. אמנם אני משתדל לעבוד את ה' ולכבדו, אבל בכל יום שאני זוכה לעובדו ולהתקרב אליו יותר, הרי אני מכיר טוב יותר מאשר אתמול, אם כן מדוע אינני מוסיף בכבודו מעבר למה שכיבדתי אותו אתמול?! על כך חלשה דעתי, ועל כן תיקנתי לעצמי סיגופים ותעניות, כדי לתקן פגם זה - על תוספת הכבוד שהייתי אמור לכבד את השי"ת ולא כיבדתי".

(רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - נאה דורש ויקרא)

האזינו לתוכנית 'הפוח בל יום' בקו השיעורים של דרשו

כל הכתבות והתוכן משודרים להאזנה מדי יום מפי הרב אברהם פוקס

077-2222-666 שלוחה 31

דרכו בקודש, השיב ה"אמרי אמת" תשובה קצרה, אך היתה זו הברקה שרבי מאיר היה ממש אחוז התפעלות ממנה. מה היתה השאלה?

תמיכה בתלמידי חכמים חשובה כהקרבת נסכים

אשם כאילו הקריב אשם! הוא הציע את השאלה בפני גאונים רבים, אך תשובותיהם לא התקבלו על לבו. יום אחד הוא פגש את הרבי מגור ושאל אותו את השאלה, וה"אמרי אמת" השיב לו ביידיש במהירות: "זה לא כתוב במפורש!"

רבי מאיר התפעל מאד, וכשנפרד מה"אמרי אמת" אמר לתלמיד שליווה אותו: "הרבי מגור השיב תשובה כה פשוטה וכה נכונה! הרי כל הדרשה שהעוסק בפרשיות הקרבנות נחשב לו כאילו הקריב, נלמד מן הפסוק "זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים", ובפסוק זה לא נזכרו נסכים. לפיכך, לא שייך לקיים בזמן הזה את מצות ניסוך היין אלא רק על ידי מילוי גרונו של תלמידי חכמים יין!"

ובפעם אחרת השיב ה"אמרי אמת" על כך תשובה נוספת: בשאר הקרבנות כתוב בגמרא שהעוסק בפרשת הקרבנות "כאילו הקריב" את הקרבן, אך בנסכים כתוב "הרוצה לנסך יין על גבי המזבח", ומשמע שניתן כך לקיים גם היום הקרבת נסכים, ולכן לא יוצאים ידי חובה בקריאת פרשת הנסכים.

עוד הוסיף ה"אמרי אמת" ותירץ: העצה של עיסוק בתורת הקרבן כתחליף להקרבתו שייכת רק באדם שידע ללמוד, אך פעם היו עמי ארצות שלא ידעו ללמוד, ולכן השאירו חכמים קרבן אחד שגם מי שאינו יודע ללמוד יכול להקריבו לאחר החורבן, באופן שימלא את גרונו של תלמידי חכמים יין.

(רבי אריה יודלביץ' שליט"א - נאה דורש ויקרא)

"זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולְאָשֶׁם וְלַמְלוּאִים וְלַזֶּבֶח הַשְּׁלָמִים" (ז, לו)

חז"ל דורשים על פסוק זה (מנחות קי ע"א): "כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם".

רבי מאיר אריק זצ"ל, מחבר הספר "טל תורה" ושו"ת "אמרי יושר", היה גאון אדיר שחי בפולין לפני השואה. הוא שאל שאלה אחת הרבה גדולי ישראל, ואף אחד מהם לא השיב לו תשובה שסיברה את אוזנו. פעם אחת הוא פגש את ה"אמרי אמת" מגור זצ"ל ושאל אף אותו את השאלה. כדרכו בקודש, השיב ה"אמרי אמת" תשובה קצרה, אך היתה זו הברקה שרבי מאיר היה ממש אחוז התפעלות ממנה. מה היתה השאלה?

מובא בגמרא (יומא עא ע"א): "הרוצה לנסך יין על גבי המזבח, ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין" כלומר, כיום שאין מזבח ואין נסכים, מי שרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין.

"יין" רומז לדבר משובח, ואם כן כאשר הגמרא אומרת "ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין", הכוונה היא שיתמוך בתלמידי חכמים ויספק את צרכיהם.

מדוע התורה צריכה לכתוב שהרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרונו של תלמידי חכמים יין? הרי היה אפשר למצוא עצה פשוטה הרבה יותר, שילמד פרשת נסכים, כפי שאמרו שכל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

קיבלתי על עצמי להרגיש את הקב"ה בכל מקום. בשולחן, במחברת ובספר, בכוס ובצלחת, בכל מקום לראות את ה'. התאמצתי לקיים את דברי רבי ירוחם במציאות החיים!"

לתפוס את הרגע! לא להחמיץ רגעי התעוררות!

"דע לך, כל מה שאתה רואה שיש לי, תלמידים ותלמידי תלמידים וכו' - זה הכל בגלל שפעם אחת תפסתי את הרגע! בצעירותי למדתי בישיבתו של ה"חפץ חיים" זצ"ל בראדין, ולמדו שם תלמידי חכמים מופלגים, רבנים קדושים ומגידי שיעורים.

המשגיח של ישיבת מיר, רבי ירוחם ליבוביץ' זצ"ל, הגיע לתקופה קצרה לישיבת ראדין, ושימש שם באותה תקופה כמשגיח.

באחת השיחות שמסר רבי ירוחם בישיבה, הוא דיבר על נושא האמונה החושית, על הראייה של אמונת ה' בחוש.

המשיך רבי יחזקאל לוינשטיין וסיפר: "גם קודם השיחה עבדתי על עצמי, אבל כששמעתי את שיחתו של רבי ירוחם, שהיתה ברמה גבוהה ועמוקה עד מאוד, הרגשתי שכל העבודה שעבדתי על עצמי באמונה ובמדות - הריהי כקליפת השום ביחס למה ששמעתי בשיחה זו.

"מרוב שריכותי את עצמי בדברי המשגיח רבי ירוחם, הרגשתי סחרחורת חזקה מאוד, וקיבלתי על עצמי להרגיש את הקב"ה בכל מקום. בשולחן, במחברת ובספר, בכוס ובצלחת, בכל מקום לראות את ה'.

"התחלתי להתאמץ ולקיים את דברי רבי ירוחם במציאות החיים, המשכתי והמשכתי, 'אַחֲזַתִּיו וְלֹא אֶרְפְּנוּ', ואם אני זוכה שכיום תלמידיי מכוונים עצמם לאור הנפלא הזה - אין זה אלא בזכות אותו רגע של סחרור שהיה לי, שהתאמצתי להבין מהי אמונה חושית, וזה היה מהלך כל חי'."

זה לא קל, אבל אם אדם נתפס במהלך אחד, ונשאר עקבי ולא זז ממנו - בכוחו לעלות במעלות אין סופיות, ולא זו בלבד אלא שהוא גם מעלה עמו את האחרים.

זה דבר עצום! ברגע אחד האדם יכול לעלות ולהתעלות! לכן, כששומע האדם איזה דבר שהוא מתלהב ממנו, עליו לתפוס אותו ולא להרפות ממנו.

לכל אדם יש רגע של אור

גם אדם שעובד לפרנסתו, יכול לראות את הקב"ה בכל צעד וצעד במהלך חייו. ביום פלוני הוא הצליח בעסקה חשובה, וביום אחר נעשה לו נס, וכיוצא בזה. על זה נאמר (משלי ג, ו): "בְּכֹל דְרָכֶיךָ דַּעֲהוּ וְהוּא יַיָּשֶׁר אַרְחֶתְךָ".

"צו את אהרן ואת בניו לאמר" (ו, ב)
צער האדם בעולם הבא

פירש רש"י: "צו את אהרן - אין צו אלא לשון זירוז, מיד ולדורות".

הרב בעל ה"שבט מוסר" (סוף פרק "מלבושי העולם") מלמדנו, שכשנפטור אדם שהכין את מלבושו לעתיד לבוא, יוצאים מלאכי השרת לקראתו ואומרים לו (ישעיה נז, ב): "יָבֹא שְׁלוֹם יְנוּחוּ עַל מְשֻׁבְּוֹתֵם".

ואם, חלילה, לא השכיל להכין את מלבושו לעולם הבא, יצאו מלאכי השרת ויאמרו לפניו (שם מח, כב): "אֵין שְׁלוֹם אָמַר ה' לְךָ שְׁעִים".

צרות העולם הבא קשות פי מיליארד מצרות העולם הזה. אם כאן, בעולם הזה, מקשה האדם את עורפו וטוען שלא מעניין אותו העולם הבא, העיקר שייהנה בעולם הזה, ולא אכפת לו שבעולם הבא ישרפוהו וגמרנו - טעות בידו!

עליו לדעת שאין מציאות כזאת לברוח מה'. לא שורפים אותו ונגמר הסיפור... נשמת היהודי היא נצחית, אין לה מיתה כלל. בעולם הבא האדם חי, ורואה וחש כל מה שנעשה עמו, ואם הרשיע בעולם הזה ח"ו - יקבל את עונשו, והעונש עלול להימשך מאות ואף אלפי שנים, אבל בסוף הנשמה תתקן.

בסוף הוא יקבל איזשהו מקום קטן בגן עדן, ויצטער כל הזמן למה לא השכיל בעולם הזה לתפוס את הרגע ולבנות לעצמו חיי עולם הבא.

זוהי כל עבודת האדם - לתפוס את הרגע! אם האדם זוכה לתפוס את הרגע, שבו הוא מתלהב לעבודת הבורא יתברך - הוא עלה על דרך המלך.

אַחֲזַתִּיו וְלֹא אֶרְפְּנוּ

רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל, המשגיח הנודע של ישיבת פוניבז', העמיד תלמידים לאלפים, ראשי ישיבות ומשגיחים, תלמידי חכמים מופלגים. לסדרת הספרים שכתב קרא "אור יחזקאל", כיוון שהאיר לו האור. מי שקורא את הספרים האלו מרגיש, שהרב חש את הדברים ממש בחוש. הקריאה בספריו היא לא קריאה בלבד, אלא ראיית הדברים.

אחד מתלמידיו סיפר, שפעם אחת ליוה את המשגיח, וכשנכנס עמו לביתו, פתח הרב ואמר:

להיות "חי נושא את עצמו", כמאמר רבותינו (אבות א, יד): "אם אין אני לי מי לי". למטרה זו הגיע האדם לעולם הזה - להיות נושא את עצמו.

כשילד מבקש מאמו שתתן לו יד ותתפוס אותו, בתחילה האם עוזרת לו כדי שיצליח ללכת, אבל אחר כך היא מפסיקה לעזור לו, כדי שילמד ללכת בעצמו.

כך, להבדיל, הקב"ה נותן לאדם רגע של אור. אמרו חכמינו ז"ל (אבות ד, ג): "אין לך אדם שאין לו שעה". "שעה" פירושה רגע או שבריר שנייה. לכל אדם יש רגע של אור, מאמר חז"ל מסוים שעליו לתפוס ולהיות דבק בו, להחזיק בו ולא לזוז ממנו, בגדר "אַחֲזִיתִי וְלֹא אֶרְפְּנוּ, עַד שֶׁהִבֵּיתִי אֶל בֵּית אֲמִי וְאֶל חֶדֶר הַוְּרְתִי", הוא לא זז ממנו גם בבית, גם בחוץ, כל הזמן הוא עם האדם. הרעיון הזה מוביל אותו כל החיים, והוא נעשה מאושר בשיא האושר.

לכן, אם האיר לך האור הנפלא - תפוס אותו!

(רבי ראובן אלבו שליט"א - משכני אחרוך)

אני מכיר בעלי בתים שתפסו את הרגע, והיום הם מוסרים שיעורים, ומחנכים את תלמידיהם וילדיהם לתורה ויראת שמים. הכל מזה שתפסו את הרגע.

משל למה הדבר דומה, לאדם הטועה ביער לביל חשוך וסגרירי, ולא נמצא אתו שום מקור אור, ונתון הוא לסכנות האורבות ביער. פתאום מבזיק ברק, ומאיר לרגע את המקום.

אם ינצל את הרגע ויתבונן במתרחש סביבו - יוכל להציל את חייו ולצאת מהיער המסוכן. אבל אם באותו רגע שהבזיק הברק יתרשם מהאור היפה של הברק ולא ינצל את הרגע - הוא עלול להישאר ביער ולהיות, חלילה, טרף לחיות.

והנמשל ברור: אם אדם יודע לנצל את הרגע של ההתלהבות - באפשרותו לקנות את חייו. אבל אם יישאר אדיש, ורק יתפעל מאותו רגע ולא יחליט לשנות את דרכו - הוא עלול להישאר ביער, נתון לסכנת אבדון.

הקב"ה לא יחזיק את האדם לעולם, ועל האדם להתפתח לבד,

שני אנשים קשרו אותה קשירה בשבת. הראשון פטור והשני חייב סקילה. לכאורה, מה ההבדל?

מוזח מנהל את כל הגוף. משום כך מקומו של אדם נקבע לפי מחשבותיו. מי שיש לו במוחו שאיפות של רוממות - הדבר מוכיח שהוא אוהז ברוחניות

יכול כבר להביא קרבן שרק חלקו עולה על המזבח ורובו נאכל. לעומתו, מי שחטא רק בהרהור, מרגיש עם עצמו מצויין. 'ברוך ה' התגברתי, רק חשבתי לעבור עבירה ולא עברתי'. הוא לא מרגיש בעיה כלשהי. משום כך הוא זקוק לכפרה כפולה ומכופלת, ועליו להביא קרבן שכולו עולה על המזבח.

רבי יעקב גלינסקי זצ"ל היה אומר: עבירה עם אנחה - היא לא אותה עבירה כמו בלי האנחה!

בספר "נועם שיח" מביא: שני אנשים קשרו אותה קשירה בשבת. אחד קשר כשבדעתו להתיר את הקשר במוצאי שבת, והשני קשר כשבדעתו להשאירו במשך זמן מסוים [יש מחלוקת לכמה זמן: עשרים וארבע שעות, שבוע, או חודש], הראשון פטור והשני חייב סקילה. לכאורה מה ההבדל, הרי שניהם קשרו את אותו קשר? התשובה: ההבדל נעוץ במחשבה! המחשבה היא המבחן היכן אדם נמצא.

דוגמא נוספת: שני אנשים הוציאו בשבת את אותה שקית מביתם הפרטי לכביש גהה בדרכם לבקר חולה בבית החולים 'תל השומר'. שניהם נעמדו עם השקית שבידיהם. האחד עמד כדי לכתף, לסדר את האחיזה בשקית טוב יותר, והשני עמד לנוח. הראשון פטור והשני חייב סקילה. מה השתנה? המחשבה!

כוחה של מחשבה

"צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה" (ו, ב)

פירש רש"י: "אין צו אלא לשון זירוז, מיד ולדורות. אמר רבי שמעון: ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס".

העולה מוקרבת כולה על המזבח, אין בה אכילה, לא לכהנים ולא לבעלים, לעומת הקרבנות האחרים, שרק החלב - שבלאו הכי אסור באכילה - עולה על המזבח, ואת החלקים האחרים אוכלים והנה חז"ל אומרים שעולה באה על הרהורי הלב, לעומת חטאת ואשם שבאים על מעשה עבירה בפועל. אם נשאל מה יותר חמור ממה, הרהור עבירה או מעשה בפועל? מי עשה מעשה חמור יותר - זה שגנב או זה שחשב לגנוב? התשובה פשוטה: בוודאי זה שעשה מעשה בפועל! ואם כן קשה: למה זה שחטא רק בהרהור עבירה מביא קרבן שכולו עולה על המזבח, ואילו זה שחטא בפועל מביא קרבן שרובו נאכל, ורק חלק קטן ממנו עולה על המזבח. לכאורה ההיגיון אומר הפוך: זה שחטא רק בהרהור יביא קרבן שרק חלקו הקטן עולה על המזבח, וזה שחטא במעשה יביא קרבן שכולו עולה על המזבח?

התשובה: זה שחטא בפועל, מרגיש בדרך כלל צביטה בלב, ומצטער שחטא. הצביטה הזאת מהווה כבר חצי כפרה, והוא

שמוחם היה מלא בו. יש אנשים שמוחם מלא במחשבות קדושות, ויש כאלו שכל חייהם היו עסוקים בתאוות ומוחם היה מלא בהרהורי עבירה. יתכן שמצד המעשים בפועל יהיה אחד שעשה פחות עבירות, ובכל זאת ידונו אותו בחומרה על כל המחשבות, ההרהורים, שהם הם קובעים ומגדירים מי האיש.
(רבי גואל אלקריף שליט"א - נאה דורש ויקרא)

המחשבה מקומה במוח. המוח מנהל את כל הגוף. משום כך מקומו של אדם נקבע לפי מחשבותיו. מי שיש לו במוחו שאיפות של רוממות, מחשבות של עליה - הדבר מוכיח שהוא אוחז ברוחניות. ובמה שהוא אוחז - הקב"ה נותן לו סייעתא דשמיא להצלית.
שמעתי מהרב וולבה זצ"ל, שבשמים דנים בני אדם לפי מה

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

כיצד הכריע החפץ חיים לגבי וילון לעזרת נשים ביציאת האסיפה הגדולה בווינה?

בבא מציעא דף כט

שומר שכר

עלינו להחמיר. מעשה זה סיפר כעד ראיה פעמים הרבה הגאון רבי אברהם קלמנוביץ זצ"ל נשיא ישיבת מיר. הוסיף בנו הג"ר שרגא משה זצ"ל, החפץ חיים חידש בדבריו חידוש גדול, שלא תאמר, שהקב"ה או נמצא אתנו או שלא נמצא אתנו, אלא יש בזה מדרגות רבות, כפי ההוספה וההידור ב'ולא יראה' כך תוספת השראת השכינה... וה'שמירה' הבאה עמה... אם ח"ו ממעט קצת ב'הידור' זה הרי הוא ח"ו ממעט בהשראת השכינה - עוד קצת 'ושב מאחריך' רח"ל. ומפורש אמרו חז"ל (ויק"ר כד ו) 'כל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה'. כלומר כל הוספת גדר קדושה פירושו עוד קירבת אלוקים.
וכתב ג"כ הגאון רבי אלחנן וסרמן זצוק"ל (קובץ מאמרים ואגרות. גלות וגאולה עקבתא דמשיחא) החפץ חיים זצ"ל היה אומר, הקב"ה נקרא שומר עמו ישראל, כלום שומר שכר הוא, לא - הרי איננו משלמים לו בעד שמירתו. וע"כ שמירתו כשומר חנם, והנה, שומר חנם ברצותו בידו לסרב ולהפסיק את השמירה, אימתי הוא מסרב ח"ו - כתוב בתורה 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך'... ומידה טובה מרובה כשנוסיף קדושה יוסיף לשמור אותנו בשמירה מעולה יותר.

(באר הפרשה)

באחת מהאספות הגדולות שהשתתף הגה"ק ה'חפץ חיים' ועוד הרבה אדמו"רים ורבנים (בווינה אלול תרפ"ג) הכינו עזרה גדולה כ'עליה' וקומה שניה עבור הנשים... והנה כשנכנסו לשם משמשי הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע אמרו שרבים לא יכנס לאולם עד שיתקינו למעלה יריעות וילון לכיסוי כראוי, ונתעורר ויכוח גדול בין הנאספים. כי היו רבים שענו כנגדם שעזרת הנשים גבוהה מספיק ואי"צ גם מחיצה... לבסוף נמנו וגמרו לשאול את ה'חפץ חיים' וככל היוצא מפיו כן יעשו. לאחר ששמע את דברי שני הצדדים אמר החפץ חיים, אכן, מצד הדין, מותר לשבת כאן מבלי מחיצה, אמנם כיון שבאים כאלה המבקשים להחמיר בזה חייבים אנו להיענות להם, ולהתקין את היריעות. באמרו, התדעו, מהו האסון הגדול ביותר שיכול להיות לכלל ישראל ח"ו - שהקב"ה יעזוב אותנו רח"ל, שהרי כל זמן שהוא יתברך איתנו אזי גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי' (תהילים כג ד), אבל אם חלילה יעזבנו הבורא, הרי 'הסתרת פניך הייתי נבהל' (שם ל ח)... המשיך החפץ חיים ואמר, מה גורם שהקב"ה יעזוב את כלל ישראל - כדכתיב 'ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך', אם כך, כל הידור שאפשר לעשות ב'ולא יראה' הכל כדאי, כדי שלא יהיה 'ושב מאחריך' שהרי אנו זקוקים לעזר השם יתברך, על כן

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם מותר לבטא שם ה' המופיע בגמרא?

שאף כשמצוטט פסוק שלם, ראוי לומר 'השם', ולא לבטא את שם ה', וכל שכן כאשר מצוטט רק חלק מפסוק. ויש שכתב, שכן המנהג, שלא לבטא את השם כלל, אך הוסיף, כי נוהגים כן רק בשמות הוי"ה ואדנות, ולא בשמות אחרים, כגון 'אלקים' ו'צב' אות'.

[שו"ע רטו, ג, ומשנ"ב יד; בו"מ דרשו, 17]

הלומד בגמרא, או בספרי ההלכה, נוסח של ברכה כלשהי, לא יבטא את שמות השי"ת המופיעים בנוסח הברכה. אולם, המלמד ילד לברך, רשאי לומר את הברכה כתיקנה, ולבטא את שם ה'. ושם ה' המופיע בפסוק המצוטט בגמרא ובמדרשים, מותר לבטאו. ויש שכתב, שאם לציטוט בפני עצמו אין משמעות, וכגון שמצוטטות המילים "קרבה לה", אין לבטא את השם. ויש אומרים,

על איזו ברכה נדרש מאדם אחד בלבד לענות 'אמן'?

אין לענות.

ויש אומרים, שאף אביו של הקטן לא יענה אמן, אלא יאמר בלחש את הפסוק "ברוך ה' לעולם אמן ואמן", ויסיים את ה'אמן' השניה כקול, כאילו עונה על הברכה; ויש שהורה לענות 'אמן' ללא ין', באופן שהילד לא יחוש בכך.

[שו"ע רטו, ג, ומשנ"ב טו-טז; בו"מ דרשו, 18]

ילד שהגיע לגיל 'חינוך', עונים 'אמן' על ברכותיו. וגיל חינוך לענין זה, הוא הזמן שבו הילד יודע למי מברכים; ויש שציין, כי בדרך כלל זמן זה הוא בגיל שש או שבע, בהתאם לרמת הילד. ולפני גיל חינוך, אין לענות אמן על ברכותיו של קטן. ויש שמבארים, שאין לענות אמן בתורת חיוב, אך כשעונים אמן בפני הקטן כדי להרגילו בעניית אמן - מותר לענות; ורק כאשר הקטן אינו יודע שעונים אחריו אמן, כך שאינו מרגילו בכך בעניית אמן,

באיזה אופן מותר לגרום לברכה 'מיותרת'?

שברכתם זהה, ומברך על אחד מהם ומכוון שלא לפטור את השני, כך שצריך לברך שנית על המאכל האחר - אסורה מדרבנן, אך אין איסורה חמור כברכה לבטלה. וברכה על מאכל טפל לפני העיקר, למרות שיכול לאוכלו לאחר העיקר ולפטור בברכת העיקר - יש שכתבו, שאין בה איסור.

[שו"ע רטו, ד, משנ"ב יח-כ, ושעה"צ יח ויכא; בו"מ דרשו, 30]

ברכה לבטלה - יש אומרים, שאסורה מן התורה, באיסור "לא תשא את שם ה' אלקיך לשווא". ויש אומרים, שמאחר וגם בברכה בבטלה הוא מזכיר את השם בדרך שבח והודאה, אין האיסור אלא מדרבנן, אך הוא חמור משאר איסור דרבנן, משום שחכמינו ז"ל הסמיכו איסור זה על איסור 'לא תשא' הנ"ל, השקול כאיסורי כרת ומיתת בית דין.

וגרימת ברכה מיותרת - כגון שחפץ לאכול שני מאכלים

* חובת עניית 'אמן' על ברכה, היא אף כשלא שמע את הברכה כלל, ובתנאי שידע באיזו ברכה הוא עונה; אך אם אינו יודע, לא יענה. ויש שנראה מדבריהם שאם לא שמע את הזכרת שם ה', אינו חייב לענות.
* יש שכתב, שכאשר המברך והעונה 'אמן' אינם סמוכים זה לזה, אין השומע רשאי לענות אלא כששומע את הברכה. ושמיעה באמצעות רמקול - יש אומרים, שהיא כשמיעת קול המברך; ויש שחולק על כך.
* השומע ברכה מפי ישראל שאינו שומר תורה ומצוות, או מפי גוי, לא יענה 'אמן' אלא כאשר שומע את הברכה מתחילתה ועד סופה, כך שמוודא שנאמרה כראוי.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כיצד מברכים ברכת המזון בסעודה שלישית בשבת שחל בה ערב ראש חודש?

שלישית, מבעוד יום, ואכל כזית פת גם בלילה - יש אומרים, שיאמר רק 'יעלה ויבוא', ויש אומרים שיאמר גם 'רצה' וגם 'יעלה ויבוא'. ויש שהורו, שמאחר והדבר שנוי במחלוקת, לכתחילה ימנע מאכילת כזית פת בלילה, ויאמר רק 'רצה'. ואם במוצאי שבת חל חנוכה או פורים - אף במקרה שאכל כזית פת גם בלילה - יאמר רק 'רצה', ולא יאמר 'על הניסים', שאינו חובה כאמירת 'רצה'.

[שו"ע קפת, י, ומשנ"ב לב-לד; בו"מ דרשו, 28, 29 ר'31]

מי שאכל 'כזית' פת בשבת לפני השקיעה והמשיך בסעודתו עד למוצאי שבת - יאמר 'רצה' בברכת המזון. ואם התפלל תפילת ערבית באמצע סעודתו, בכל מקרה לא יאמר 'רצה' בברכת המזון. וכן כשמברך במוצאי יום טוב, ראש חודש, חנוכה או פורים, על מה שאכל לפני השקיעה, וטרם התפלל ערבית - יאמר 'יעלה ויבוא' ו'על הניסים'.

ובשבת שהיא ערב ראש חודש, אם אכל כזית פת בסעודה

קו השיעורים של 'דרשו'

***4992**

077-2222666

www.Dirshu.co.il

"הנה ימים באים..."

כי אם לשמע

את דברי ה'...

הדף היומי בהלכה

- רבי אריה יצחק שליט"א
עברית - שיעור מקוצר + תזכור
תלמוד 34-35
- רבי אפרים שגל שליט"א
עברית + אודיו
תלמוד 34-35
- רבי מרדכי שלמה פרינד שליט"א
אדיש
תלמוד 34-35
- רבי עזיאל אלון שליט"א
פאנאליע, ארנטהיליגן בוך היומי בהלכה
תלמוד 34-35

הדף היומי תלמוד בבלי

עמוד היומי תלמוד בבלי

- רבי מרדכי שלמה פרינד שליט"א
עברית
תלמוד 34-35
- רבי אפרים שגל שליט"א
אדיש
תלמוד 34-35
- רבי עזיאל אלון שליט"א
פאנאליע, ארנטהיליגן בוך היומי בהלכה
תלמוד 34-35
- רבי אפרים שגל שליט"א
עברית - שיעור מקוצר
תלמוד 34-35
- רבי אפרים שגל שליט"א
עברית - שיעור מקוצר
תלמוד 34-35
- רבי אפרים שגל שליט"א
עברית - שיעור מקוצר
תלמוד 34-35

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה